

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
педагогіки та психології
проф. Олефіренко Т.О.

Схвалено Радою факультету
педагогіки та психології
Протокол № 1
“ 2” вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня

бакалавр (на базі МС)

(бакалавр / магістр)

галузь знань

02 «Культура і мистецтво»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

**023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

(шифр і назва спеціальності)

факультет

педагогіки і психології

(назва інституту, факультету, відділення)

Шифр за навчальним планом **ГС01**

Київ
2020

Робоча програма з **«Української мови за професійним спрямуванням»** для студентів освітнього рівня **«бакалавр»** галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»**. – 14 с.

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради від « 2 » вересня 2020 р., протокол № 1.

Розробники: доцент *Литвин Л.П.*, кандидат філологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
української мови та методики навчання
факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова

Протокол від “ 27” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри _____ професор, к.філол.н. *Семеренко Г.В.*
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 1,5	Галузь знань 0202 «Мистецтво» (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» (шифр і назва)		
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - —		Семестр	
Загальна кількість годин – 45		II-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 год.; самостійної роботи студента – 2 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		6 год.	
		Практичні, семінарські	
		9 год.	
		Лабораторні	
		год. -	
		Індивідуальна робота	
		год. -	
		Самостійна робота	
30 год.			
Індивідуальні завдання: — год.			
Вид контролю: Екзамен – II с.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Завдання:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;

- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного і писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, навички редагування текстів;
- забезпечити володіння навичками укладання фахових документів;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховувати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- соціальні функції мови і роль професійної функції;
- функціональні стилі сучасної української мови та сфери їх застосування;
- спільне та відмінне між усною і писемною формами мовлення;
- ознаки зразкового мовлення;
- норми літературної вимови голосних і приголосних звуків та звукосполук;
- особливості наголосу в українській мові і правила наголошування слів;
- основні поняття орфографії;
- орфографічні правила;
- групи лексики за семантичними відношеннями між словами;
- склад лексики з погляду походження та стилістичного вживання;
- загальнонаукову термінологічну лексику та термінологію майбутнього фаху;
- основні способи і засоби творення термінів;
- типи словників;
- морфологічні норми;
- синтаксичні особливості мови професійного спілкування;
- пунктуаційні правила;
- текст як результат мовотворчого процесу;
- класифікацію документів;
- вимоги до оформлення документів;

уміти:

- практично застосовувати усі типи норм сучасної української літературної мови;
- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування (складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети);

- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою,

що сприятиме удосконаленню мовної, мовленнєвої, лексикографічної, стилістичної, комунікативної та самоосвітньої **компетенцій**, а на їх основі – **ключової компетенції – володіння державною мовою.**

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Загальна характеристика сучасної української літературної мови і професійного спрямування

Тема 1.1. Вступ.

Предмет, завдання і структура курсу. Роль мови в суспільному житті. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Соціальні функції мови. Ознаки зразкового мовлення. Мовна норма, типи мовних норм.

Тема 1.2. Основи культури усного мовлення.

Орфоепія. Вимова звуків, звукосполучень, іншомовних слів. Наголос.

Тема 1.3. Спілкування як інструмент професійної діяльності.

Культура усного спілкування.

Тема 1.4. Термінологія, вимоги до термінотворення.

Тема 1.5. Культура писемного спілкування.

Орфографічні норми. Найголовніші зміни в новій редакції Українського правопису.

Тема 1.6. Морфологічні особливості мови професійного спілкування.

Складні випадки словозміни та формотворення.

Тема 1.7. Синтаксичні особливості мови професійного спілкування.

Пунктуаційний практикум.

Змістовий модуль 2

Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації

Тема 2. 1. Документи і їх класифікація.

Тема 2. 2. Опис документів. Зразки. Самостійна підготовка документів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1 <i>Загальна характеристика сучасної української літературної мови і професійного спрямування</i>						
Тема 1.1. Вступ.	2	2		-		
Тема 1.2. Основи культури усного мовлення.	2			-	-	2
Тема 1.3. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Культура усного мовлення.	2		2	-		
Тема 1.4. Термінологія, вимоги до термінотворення.	2			-		2
Тема 1.5. Культура писемного спілкування. (Орфографічні норми. Найголовніші зміни в сучасній редакції Українського правопису.)	10		4	-		6
Тема 1.6. Морфологічні особливості мови професійного спілкування.	8	2		-	-	6
Тема 1.7. Синтаксичні особливості професійного спілкування. Пунктуаційний практикум.	12	2	2		-	8
Разом за змістовим модулем I	38	6	8	-	-	24
Змістовий модуль 2 Роль мови в суспільному житті. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.						
Тема 2. 1. Документи і їх класифікація. -----	1			-		1
Тема 2. 2. Опис документів. Зразки. Самостійна підготовка документів.	6		1			5
Разом за змістовим модулем 2	7		1		-	6
Контроль на аудиторних заняттях. Контроль самостійної роботи.						
Усього годин:	45	6	9	-	-	30

5. Теми семінарських занять

(навчальним планом на денній формі навчання семінарські заняття не передбачені)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
II семестр		
1.	Спілкування як інструмент професійної діяльності. Культура усного мовлення.	2
2.	Основні поняття орфографії. Лінгвістичні умови вживання/невживання м'якого знака, апострофа, подвоєння букв у корінній лексиці та в іншомовних словах, спрощення в буквосполученнях, правопис и, і, ї в словах іншомовного походження. Вимова і правопис префіксів. Творення імен по батькові. Зміни приголосних при словотворенні.	2
3.	Правопис складних іменників, прикметників; правопис прислівників і прислівникових сполук; прийменників і сполучників; часток і префіксів не, ні . Складні випадки словозміни і формотворення в українській мові	2
4.	Пунктуація в простому, простому ускладненому та складному реченні.	2
5.	Аналіз самостійно укладених документів.	1
<i>РАЗОМ практичних занять</i>		9

7. Теми лабораторних занять

(навчальним планом на денній формі навчання лабораторні заняття не передбачені)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
II семестр		
1	Опанування правил літературної вимови голосних, приголосних і їх сполучень. Зіставлення написання і вимови слів з асиміляцією, спрощенням.	2
2	Виконання практичних завдань з метою удосконалення орфографічної грамотності.	5

3	Робота з фаховими словниками: структура словникової статті; класифікація термінів-словосполучень за моделями творення.	1
4	Визначення граматичного роду іншомовних невідмінюваних іменників; особливості конструювання висловлень з іменниками на позначення професій. Правопис складних іменників.	2
5	Складні випадки словозміни іменників. Оформлення звертань.	2
6	Відмінкові закінчення прикметників, творення ступенів порівняння. Правопис складних прикметників. Типові помилки при відмінюванні числівників.	2
7	Правопис прислівників і прислівникових сполук, службових слів.	2
8	Загальні умови відокремлення другорядних членів речення.	4
9	Групи вставних компонентів за значенням, вставлені компоненти, пунктуація при них.	2
10	Пунктуація у складному реченні.	2
11	Таблиця реквізитів документів. Вимоги до оформлення документів. Укладання документів: заява, пояснювальна і доповідна записка; оголошення, запрошення; адреса.	2
12	Автобіографія, характеристика. План, звіт.	2
13	Відгук (дотримання вимог до побудови тексту).	2
	РАЗОМ	30

9. Індивідуальні завдання

У випадку, якщо в 2020/2021 н. р. група нараховуватиме незначну кількість студентів і на вивчення дисципліни буде відведено 5 аудиторних годин індивідуальної роботи, то години буде розподілено так: 4 години аудиторних занять присвячено питанням вступу та змінам до нової редакції Українського правопису. Далі студенти працюють самостійно. Передбачено 3 блоки завдань: «Орфографія» (3 частини), «Пунктуація», «Створення документів». Заключне заняття (1 година) – аналіз самостійної роботи.

Форми роботи при змішаному навчанні: 4 год. аудиторних занять/дистанційно. Далі самостійно виконані завдання надсилаються викладачеві на електронну пошту для перевірки. Зворотний зв'язок здійснюється у режимі листування. **1 год.** – підсумки самостійної роботи.

Оцінювання: Блок завдань «Орфографія» – 30 балів (частина I – 10 балів; частина II – 10 балів; частина III – 10 балів).

Блок завдань «Пунктуація» - 10 балів.

Блок завдань «Створення документів» - 20 балів. Разом **60 балів – поточний контроль. Екзамен – 40 балів.**

10. Методи навчання

Провідним у засвоєнні навчальної дисципліни є комунікативний підхід до вивчення української мови. Здобування знань і вироблення мовленнєвих умінь здійснюється шляхом тренувань та вправлення, перевага надається самостійній роботі студентів. Застосовується метод зіставлення і порівняння фактів української і російської мов (особливості фонемного складу української мови; відмінності у вживанні орфограм: м'якого знака; апострофа в українській мові; явище подовження приголосних в українській мові і як наслідок – подвоєння букв на письмі; спрощення в групі приголосних і в буквосполученнях; чергування фонем у власне українській лексиці; особливості у вираженні граматичних значень іменних частин мови і дієслів; специфіка придієслівного керування, вживання прийменникових конструкцій тощо). Під час аудиторних занять проваджується метод тематичних діалогів, з інтерактивних методів навчання – ПРЕС, «мікрофон» та ін.

Заняття проводяться з урахуванням інформативної цінності мовленнєвого матеріалу, його виховної спрямованості.

11. Методи контролю

11.1. Поточний контроль на практичних заняттях, оцінювання самостійної роботи, тестування.

11.2. Орієнтовна програма і завдання до екзамену з української мови за професійним спрямуванням

I. Студент повинен уміти створити кожен із вивчених документів, що мають професійне спрямування. Готуючи текст документа, враховувати особливості структурно-функціонального стилю, нормативність мовних засобів, вимоги до тексту, його структурної організації; виявити вміння виділяти абзаци, здійснювати рубрикацію тексту. Правильно оформляти документ (дотримуватися полів, правил нумерації сторінок (при потребі), послідовності розміщення реквізитів, вимог щодо їх оформлення).

Перелік документів: заява, автобіографія, характеристика (учня школи, студента), лист, адреса, оголошення, запрошення, план, звіт, список, записки (пояснювальна, доповідна), відгук.

II. Знати основні принципи українського правопису, повторити орфографічні правила, передбачені навчальною програмою, а також відхилення від загальних правил (де такі є); уміти вибрати потрібну орфограму і пояснити її, групувати лексику з орфограмами відповідно до правил, наводити аналогічні приклади з мови професійного спілкування:

- вживання і невживання м'якого знака;
- вживання і невживання апострофа;

- подвоєння букв на позначення фонетичного подовження та його відсутність;
- подвоєння букв як результат збігу на межі морфем;
- спрощення в буквосполученнях, а також випадки, коли букву т зберігаємо;
- правопис найуживаніших префіксів і суфіксів; суфіксальне творення чоловічих і жіночих імен по батькові;
- зміни приголосних при словотворенні (зокрема, суфіксами *-ськ(ий)*, *-ств(о)*);
- правопис слів іншомовного походження (м'який знак, апостроф, подвоєння букв, букви **и, і, ї**);
- правопис власних назв;
- правопис іменників, прикметників разом, з дефісом, написання окремо; правопис прислівників (разом, з дефісом) і прислівникових сполук (окремо); подвійне написання слів (типу *по нашому (звичаю)* – *по-нашому, не зважаючи* (дієприслівник) – *незважаючи на* (прийменник), *в край – вкрай*);
- правопис службових частин мови (прийменників, сполучників, часток, зокрема часток **не, ні** з різними частинами мови);
- орфографічні та технічні правила переносу, графічні скорочення.

III. Засвоїти основні закономірності відмінювання слів та формотворення, правопис відмінкових закінчень, стилістичні норми вживання словоформ, зокрема:

- розрізнення закінчень **-а (-я)** та **-у (-ю)** в іменниках чоловічого роду II відміни у родовому відмінку однини, випадки вживання цих закінчень як варіантних;
- правила оформлення звертання в українській мові;
- закінчення кличного відмінка іменників I, II, III відмін;
- утворення ступенів порівняння якісних прикметників (прості і складені форми);
- особливості відмінювання числівників;
- особливості вживання та правопису особових займенників у мові професійного спілкування; правопис заперечних, неозначених займенників.

IV. Опанувати основні способи творення термінів (загальнонаукових і галузевих) у сучасній українській літературній мові. Моделі творення термінів-словосполучень.

V. Дотримуватися у мовленні (усному і писемному) норм синтаксичного зв'язку слів, з-поміж яких особливо треба виділити:

- поєднання іменників-назв посад, звань, професій, які позначають осіб жіночої статі, з прикметниками та дієсловами минулого часу;
- синтаксичний зв'язок числівників з іменниками;
- уникнення типових випадків порушення норм керування (*дякувати кому* (а не кого), *інформувати кого* (а не кому), *згідно з чим* (а не згідно чого) і под.);
- особливості перекладу дієприкметників (причастий) активного стану російської мови на українську (напр.: *Следователь, составивший протокол – Слідчий, який склав протокол; обезбаливающее средство – знеболювальний засіб, заведующий кафедрой* (творит. падеж) – *завідувач кафедри* (родовий відмінок), *доминирующий принцип – панівний принцип* тощо);

– особливості перекладу продуктивного в російській мові прийменника *по* українською мовою;

– побудова речень з дієприслівниковими зворотами.

VI. Засвоїти правила вживання розділових знаків (правильно ставити пунктограми, пояснювати їх):

– тире між підметом і присудком та на місці пропущеного члена речення;

– пунктуація при однорідних членах речення;

– розділові знаки при узагальнювальних словах;

– правила відокремлення і невідокремлення означень, прикладок, обставин, додатків; уточнювальні члени речення;

– розділові знаки при звертаннях, вставних і вставлених компонентах (групи вставних компонентів за значенням);

– розділові знаки у складному реченні (складносурядному, складнопідрядному, безсполучниковому, у багатокomпонентних складних реченнях);

– розділові знаки при прямій мові та цитуванні.

VII. Помічати випадки порушення мовних норм різного типу у письмовому тексті (орфографічних, лексичних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних) і редагувати текст, забезпечуючи його зразковість.

12. Розподіл балів

Поточне оцінювання самостійної роботи (відповідно до навантаження 5 годин індивідуальної роботи)		Сума
Розділи «Вступ — Орфографія – Лексикологія - Морфологія»	«Синтаксис, пунктуація», «Ділові папери»	
Виконання практичних завдань	Виконання практичних завдань	
30	30	60

Екзаменаційна оцінка

виводиться як сума поточного контролю протягом семестру (60 балів) та оцінки на екзамені (40 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
80-89	B	добре	

70-79	C		зараховано
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

13.1. Базова:

1. Глущик С.В. Сучасні ділові папери: нав. посіб. / С.В. Глущик, О.В. Дияк, С.В. Шевчук. – Вид. 6-те, доп. і переробл. – К.: Арій, 2009.
2. Діденко А.Н. Сучасне діловодство / А.Н. Діденко. – К.: Либідь, 1998.
3. Коваль А.П. Культура ділового мовлення / А.П.Коваль. – К.: Вища школа, 1974.
4. Коваль А.П. Культура ділового мовлення: Писемне та усне ділове спілкування / А.П. Коваль. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1977.
5. Коваль А.П. Ділове спілкування / А.П.Коваль. – К.: Либідь, 1990.
6. Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням: теорія і практика: навч. посіб. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016.
7. Мацько Л.І. Стилїстика ділового мовлення та редагування ділових документів / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець, О.В. Солдаткіна. – К.: Університет “Україна”, 2004.
8. Новий Український правопис: коментарі, завдання та вправи. 5-11 класи [Текст] / упоряд. О.Г. Куцінко. – Х.: Вид. група «Основа», 2019. – 175 с.
9. Токарська А.С. Українська мова фахового спрямування / А.С. Токарська, І.М. Кочан. – К.: Знання, 2008.
10. Український правопис / НАН України, Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні, Інститут української мови. – К.: Наук. думка, 2012.
11. Український правопис / НАН України, Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні, Інститут української мови, Український мовно-інформаційний фонд НАН України. – К.: Наук. думка, 2019.
12. Український правопис: нова редакція: навч. посіб. / Шевчук С., Виноградова Ю., Глущик С., Дияк О., Лобода Т.; за ред. С. Шевчук. – К.: Алерта, 2020. – 118 с.
13. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: підручник / С.В. Шевчук. – 5-те вид., доп. і перероб. – К.: Арій, 2009 (чи видання наступних років).
14. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямування: підручник / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-ге вид., випр. і поповн. – К.: Алерта, 2011.
15. Шевчук С.В. Українське професійне мовлення: навч. посіб. / С.В. Шевчук. – К.: Алерта, 2011.
16. Шкурятяна Н.Г. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: навч. посіб. / Н.Г. Шкурятяна, С.В. Шевчук. – К.: Вища школа, 2007.

13.2. Допоміжна:

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо / Б. Антоненко-Давидович. – К.: Видавничий дім, 1994.
2. Бабич Н.Д. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / Н.Д. Бабич, К.Ф. Герман, М.В. Скаб [та ін.]; за ред. Н.Д. Бабич – 3-тє вид., уточн. і доп. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2011.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250 000 слів / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Перун, 2005.
4. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: словник-довідник / С.І. Головащук. – К.: Либідь, 1995.
5. Головащук С.І. Російсько-український словник сталих словосполучень / С.І. Головащук. – К.: Наук. думка, 2001.
6. Гринчишин Д.Г. Словник паронімів української мови / Д.Г. Гринчишин, О.А. Сербенська. – К.: Рад. школа, 1986.
7. Культура української мови: довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К.: Либідь, 1990.
8. Малахів В.А. Етикет спілкування: навч. посіб. – К.: Либідь, 2006.
9. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. – 2-ге вид. – К.: Каравела, 2008.
10. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Українська мова: довідник. – К.: Освіта, 1998.
11. Погиба Л.І. Українська мова фахового спрямування: підручник / Л.Г. Погиба, Т.О. Грибіниченко, Л.М. Голіченко. – К.: Кондор, 2011.
12. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: навч. посіб. / О. Сербенська. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
13. Скрипник Л.Г. Власні імена людей: словник-довідник / Л.Г. Скрипник, Н.Н. Дзятківська. – К.: Наукова думка, 1996.
14. Сидоренко В.К., Аголець Г.О. Основи етикету. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008.
15. Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1985.
16. Словник синонімів української мови: в 2-х т. / А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, С.І. Головащук та ін. – К.: Наук. думка, 1999.
17. Словник скорочень в українській мові / За ред. Л.С. Паламарчука. – К., 1988.
18. Словник труднощів української мови / За ред. С.Я. Єрмоленко. – К.: Рад. школа, 1989.
19. Струганець Л.В. Теоретичні основи культури мови: навч. посіб. / Л.В. Струганець. – Тернопіль, 1997.
20. Українська літературна вимова і наголос: словник-довідник / За ред. М.А. Жовтобрюха – К.: Наукова думка, 1973.
21. Український орфографічний словник. – Вид. 3-є, перероб. і доп. – К.: Довіра, 2012.
22. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С.П. Бирик, І.Л. Михно, Л.О. Пустовіт, Г.М. Сюта. – К.: Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 1999.
23. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вікар, 2002.

13.3. Фахові словники.

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997.
2. Ничкало С.А. Мистецтво: короткий тлумачний словник. – К.: Либідь, 1999.
3. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: словник-довідник / А.М. Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008.
4. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва: навч. посібн. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2013.
5. Якуб'як М. Словник термінів мистецтва: французько-український, українсько-французький / М. Якуб'як. – Львів, 2003.

14. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова.
2. Інтернет-ресурси.
3. Інформаційно-комп'ютерна складова лексикографії:
  - Інтегрована лексикографічна система «Словники України» *On-line*.
  - Універсальний тлумачний словник української мови в мережі «Словник.net»